

نگاه

ناملاتی در تولید ملی

احمد فرهادی

● بسیار رایسته‌است تا در باب مفهوم تولید ملی ادکی بیشتر تامل ورزیم. این تامل دو حسن دارد؛ نخست آنکه گمان نبریم که مفهوم تولید ملی تنها محدود به سال ۹۱ است و با پایان این سال این مفهوم هم رنگوبوی تاریخی بیابد و پس از آن فقط در حد عنوان از آن یاد شود و دو دیگر آنکه مفهوم عظیم و مهم تولید ملی را از مفهوم داخلی‌سازی جدا کنیم و گمان نبریم که با داخلی‌سازی کالاها توانسته‌ایم از عهده مفهوم بسیمایه‌دار تولید ملی به در آییم.

ابتدا باید بگویم که فرق است بین تولید ملی و داخلی‌سازی، تولید ملی برآیند اندیشه و فکر فرد یا افرادی است که در تولید خدمت یا کالایی جدید یا در توسعه خدمت یا کالایی قبلی‌تر می‌کوشند که این ترتیب و با این پیش‌فرض تولید ملی ممکن است در جغرافیای یک کشور باشد یا ممکن است فراتر از جغرافیای کشوری انجام شود. در اینجا چیزی که مهم است ایده و اندیشه تولیدمحوری است که توسط مردمان سختکوش کشوری ایجاد یا توسعه داده شده است. اما داخلی‌سازی مفهوم دیگری دارد. در داخلی‌سازی تولیدکنندگان می‌کوشند ایده یا کالایی را که توسط دیگران و در فراتر از مرزهای جغرافیایی آن کشور تولید شده، با توسل به روش‌هایی نظیر مهندسی معکوس دوباره بسازند. بنابراین تفاوت بنیادین این است که تولید ملی به جغرافیای خاصی محصور نیست، بلکه به اندیشه و خلاقیت مردمانی که در یک جغرافیا زندگی می‌کنند منوط است و حال آنکه داخلی‌سازی بر عکس محدود و محصور به جغرافیاست نه به ایده و اندیشه مردمان آن جغرافیا. بنابراین نباید دور از ذهن باشد که تولید ملی مردمانی در وری مرزهای آنان صورت بگیرد. از همین تفاوت می‌توانیم را به تفاوت دیگر هم ببریم و آن اینکه تولید ملی به هویت‌سازی و ملیت‌سازی بین اقوام و فرهنگ‌های مختلف کمک شایانی می‌کند. اما داخلی‌سازی در این مسیر خیلی موف نیست، علت هم روشن است وقتی که مردمانی سختکوش خدمت یا کالایی نواریه می‌کنند همین باعث ارتقای روحیه آنان و بهم پیوستگی بیشتر آنان می‌شود تا آنکه همان مردمان از سر ناچاری و برای رفع یارای از نیازمندی‌هایشان بروند و کالای داخلی‌سازی کنند. البته قصد ما این نیست که بگویم داخلی‌سازی روش ناپسندی است،بلکه می‌خواهیم ذهن را به امر مهم‌تری هدایت کنیم و آن اینکه تولید ملی جایگاه و اعتباری فراتر از تولید و صنعت دارد. با تولید ملی است که چیزی برای ما می‌شود نه با داخلی‌سازی. با تولید ملی است که اعتبار ملتی فراتر از مرزهای آن می‌رود نه با داخلی‌سازی. این تولید ملی است که معرف مردم یک سرزمین است.

اجازه دهید با ذکر مثالی موضع را بازتر کنم. فرض کنید نمایندگان کشورهای مختلفی دور یک میز بزرگی جمع شده‌اند، این نمایندگان زبان همدیگر را هم نمی‌فهند اما قرار است با علایمی خودشان را به هم معرفی کنند. نماینده ایران دست در کیفش می‌برد و چند برند معروف ژاپنی مثل سونی، تویوتا، پالسونیک و… را روی میز می‌گذارد. با نشان دادن همین چند برند معروف در واقع او خودش را معرفی کرده است، گفته است که ژاپنی کیست؟ چه می‌سازد و سازد او چه آوازی دارد. البته در حقیقت همان تولیدات ملی ژاپن هستند. همه افراد دیگری هم که در این جلسه حضور دارند با همین چند نشانی او را می‌شناسند و در موردش قضاوت می‌کنند که این میزان انرژی را صرف کرده‌است و سودمندی کالاهایش چیست و… نوبت به نماینده آلمان می‌رسد، او نیز دست در کیفش می‌کند و پرندهای بنز، بی‌ام دبلیو بوش و… را نشان می‌دهد و او هم توسط جمع بازشناسی می‌شود. نمایندگان دیگر کشورها در سراسر دنیا این محصولات را می‌شناسند و بدین ترتیب او خودش را به دنیا معرفی می‌کند. نماینده کره هم سامسونگ و لای‌جی و هیوندای و کیا را نشان می‌دهد و دیگران به سرعت او را می‌شناسند. علت این سرعت در شناسایی آنها چیست؟ علت همان تولیدات ملی آنهاست، تولیداتی که دامنه نفوذشان تا کوچه پس‌کوچه‌های دنیا نفوذ کرده اما فرض کنید یک ایرانی هم دور این میز باشد او باید چه چیزی را به عنوان معرفی خودش رو کند؟ به طوری که در تمام کوچه‌پس‌کوچه‌های دنیا او را بشناسند، نشان خودروساز ملی‌اش، نشان محصولات نساجی‌اش، نشان نقش‌راستی، نشان نقش چیست؟ نظیر این فرآورده خام را دور این میز خیلی‌های دیگر هم دارند. حتی بعضی از کشورهای دورپور خودمان چیزهای برای ارایه دارند، مثلا نماینده ترکیه می‌تواند به پوشاک، پوشاک خوش‌رنگ و کنده؟ به طوری که در تمام دنیا هم به نامش شناخته شود. اما باید دید که با سختکوشی آن کالا یا خدمت را ایجاد کرده و به این وسیله خود را به جهانیان معرفی کرده‌اند.

واما

نظام صنعتی مادر مسیر واقعی تولید ملی:

● چقدر کوشید تا بسترى برای تولید ملی و نه ساخت داخل فراهم آورد؟

● به چه میزان از ایده‌های پکر برآمده از دانشگاه در راستای تولید ملی حمایت شده است؟

● کدامین تولید ما در کوچه‌پس‌کوچه‌های دنیا معرف تولید ملی ایران است؟

در پاسخ به این سوالات است که صفت صنعتی ما

ایرانیان مشخص می‌شود. به‌راستی صنعت ما چگونه

صنعتی است؟ صنعتی با قابلیت تولید ملی یا صنعتی متکی به شیوه داخلی‌سازی؟

سایه فتنی: «اعتماد از دست

رفته میان دولت و مردم اگر احیا شود اقتصاد از این شرایط خارج می‌شود و حتی جان دوباره می‌گیرد» وزیر راه و ترابری دولت اصلاحات با تأکید بر این جمله بارها طی این گفت‌وگو پیرامون بررسی اقتصاد ایران در سال ۹۱ و خروج از این وضعیت در سال آینده معتقد است: «فضای بی‌اعتمادی مردم به دولت باعث شده تا آنها دارایی‌های خود را به ارز و سکه تبدیل کنند و در گاو صندوق‌های‌شان نگهداری کنند. چرا که در این شرایط اعتمادشان به دلار و سکه بیشتر است.» احمد خرم اگر چه عواملی چون هدفمندی یارانه‌ها و تشدید تحریم‌های بین‌المللی را عوامل اصلی در بروز شرایط خاص اقتصادی در سال ۹۱ می‌داند اما تصمیمات غیرعلمی را بازیگر اصلی در دامن زدن به چالش‌های اقتصادی چون تورم و کاهش در آمد سرانه و تضعیف بی‌سابقه ارزش پول ملی عنوان می‌کند.

اقتصاد ایران در سالی که گذشت با مجموعه‌ای

از چالش‌های بیرونی و درونی مواجه بود که در نهایت باعث بروز وضعیت خاص اقتصادی شد که به‌زعم کارشناسان اقتصادی در دهه‌های اخیر بی‌سابقه بوده است. بر این اساس شما میشه بروز مشکلات اقتصادی در سال ۹۱ را در چه عواملی می‌دانید؟

طرح هدفمندی یارانه‌ها اصلی‌ترین عامل در بروز چالش‌های اقتصادی سال ۹۱ است. اثبات ناموفق بودن اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها نه تنها به مسئولان نظام بلکه برای عموم جامعه مهم‌ترین اتفاقی بود که در سال ۹۱ در اقتصاد ایران رقم زده شد. اما ساری رسمی نشان دادند که چگونه هدفمندی یارانه‌ها پس از اجرا نتوانست اهدافی که دولت وعده داده بود را محقق کند. براساس آمارى که مسوولان دولتی می‌دهند، قدرت خرید روستاییان در ابتدای اجرای طرح هدفمندی با توجه به پرداخت یارانه نقدی در حدود ۲۲درصد افزایش یافت اما در سال ۹۱ قدرت خرید آنها کاهش نشان داد و تا ۲۴درصد پایین آمد. این مساله به سادگی نشان می‌دهد که اجرای فاز اول هدفمندی یارانه‌ها تا چه میزان ناموفق بوده است.

● **با رایا به بودجه ۹۲ به مجلس مشخص شده که دولت بر ادامه هدفمندی یارانه‌ها در فاز دوم تأکید دارد و بالغ بر ۱۳۰ هزار میلیارد تومان منابع به نظر گرفته است. با این اوصاف ادامه اجرای این طرح آیا به صلاح اقتصاد ایران است؟**
ظاهرا دولت یارانه عیدانه ۸۵ تا صدهزار تومان را با این هدف پرداخت کرده است تا آمادگی اجرای فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها را در جامعه به وجود آورد. پس از آنکه مصاحبه آقای احمدی‌نژاد را شب واریز یارانه عیدانه شنیدم واقعا که خوردم که چطور دولتی به این نتیجه می‌تواند برسد از صندوق توسعه ملی برداشت کند و مبلغ ۸۵هزار تا صدهزار تومان به هر فردی برای تأمین هزینه شب عید پرداخت کند. بنده بخیل نیستم که دولتی به مردم پول پرداخت کند اما باید آثار و عواقبی که بر جای می‌گذارد را نیز در نظر گرفت. از آن مهم‌تر اینکه این پول سرمایه ملی برای نسل موجود و نسل آینده است که به صورت سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف تولید کشور قرار می‌گرفت.

● **با توجه به اینکه شما نیز عنوان کردید موفق نبودن هدفمندی یارانه‌ها دیگر به اثبات رسیده است اما چرا دولت بر توزیع پول نقد در قالب یارانه در میان مردم اصرار دارد؟**
متأسفانه این دولت در دو سال گذشته سرمایه‌های ملی از فروش نفت و گاز را به شکل یارانه نقدی میان آحاد ملت توزیع کرده است که به‌زعم خود توسعه ملی را محقق کند. یعنی دلارهای نفتی به جای آنکه سرمایه‌گذاری در بخش‌های تولیدی چون صنعت و کشاورزی شوند تا تبدیل به سرمایه برای عموم جامعه شوند در قالب یارانه نقدی به مردم پرداخت و صرف مایحتاج روزمره آنها شد. پارانهای که آن‌قدر سهم آن در برابر قدرت خرید مردم کاهش یافته است که دیگر این نیاز را هم نمی‌تواند تأمین کند بنابراین درست نیست که دولت سرمایه‌های ملی را این‌گونه توزیع کرت تا توسعه ملی را پدید آورد. با این‌گونه پرداخت‌های نقدی چون یارانه عیدانه و افزایش یارانه نقدی در اجرای فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها به دنبال ایجاد اعتمادی در میان اقشار ضعیف جامعه است.

● **یعنی شما معتقدید که دولت یارانه عیدانه را با هدف تبلیغات برای انتخابات ریاست‌جمهوری آینده پرداخت کرده است؟**

بله. دولت به‌دنبال برگرداندن اعتماد در بین اقشار ضعیف جامعه است. به هر حال انتخابات ریاست‌جمهوری نزدیک است و می‌توان این‌گونه پرداخت‌های نقدی و توزیع پول بین مردم را که پیش از این نیز سابقه دارد. اما دیگر مردم می‌دانند با توزیع پول مانند پرداخت یارانه عیدانه یا افزایش یارانه

اقتصاد

احمد خرم:

پرداخت غیر نقدی «یارانه» تورم را کاهش می‌دهد

نقدی در فاز دوم هدفمندی تنها اتفاقی که پس از آن می‌افتد با توجه تورم که به وجود می‌آید جز کاهش درآمد سرانه، قدرت خرید و دارایی‌ها حاصلی ندارد و بازهم فقیرتر می‌شوند.

● **صرف‌نظر از اهداف و عملکرد دولت در اجرای هدفمندی یارانه‌ها آیا شما موافق با طرح هدفمندی یارانه‌ها هستید؟**

هدفمند کردن یارانه‌ها یک جراحی اقتصادی مناسبی است اما به شرط آنکه به خوبی و با در نظر گرفتن تمامی جوانب این جراحی انجام شود. متأسفانه این دولت از طرح هدفمندی یارانه‌ها برداشت اشتباهی داشت و این مساله باعث شد تا این طرح به بیراهه رود. ظاهرا برای آقای احمدی‌نژاد تنها مهم این بود که کار متفاوتی در اقتصاد در مقایسه با دیگر دولت‌ها انجام دهد و در تربیون اعلام کند که برای اولین بار طرح یا برنامه‌ای در دولت ایشان انجام گرفته است. گویا او فقط به دنبال اجرای طرح‌ها و برنامه‌هایی بوده که بتواند در مواجهه با مردم از واژه‌هایی چون برای اولین بار یا موفق‌ترین یا تاریخی‌ترین و… استفاده کند. بنابراین با توجه به طرح‌های کارشناسی بخش

اقتصاد در دولت اصلاحات که در قانون نیز تصویب شده بودند یکسری از موارد را حذف کرد و برای آنکه نشان دهد طرح یا طرح‌های مربوطه در این دولت مطرح شده‌اند به شکل جداگانه برای تصویب به مجلس ارایه کرد. یکی از این طرح‌ها هدفمندی یارانه‌هاست. این طرح همان‌طور که بارها گفته شده در دولت‌های قبلی مطرح بوده است به‌طوری‌که در برنامه چهارم طرح هدفمندی یارانه با حذف تدریجی یارانه حامل‌های انرژی طی پنج سال با افزایش ۲۰درصدی قیمت در دولت اصلاحات تصویب شده بود. حتی برنامه‌ای جداگانه نیز تهیه شده بود که از درآمد حاصل از حذف تدریجی یارانه حامل‌های انرژی چه درصدی به تأمین اجتماعی، حمل‌ونقل، صنعت، کشاورزی و… پرداخت شود. حتی سهم جبرانی برای اقشاری که آسیب می‌دیدند نیز در نظر گرفته شده بود. البته نه اینکه جبرانی به شکل نقدی پرداخت شود بلکه این جبرانی بیشتر در قالب خدمات درمانی و بیمه‌ای، حمل‌ونقل و… پیش‌بینی شده بود.

● **یعنی پرداخت یارانه نقدی از ابتدا اشتباه بود؟**
بله. یارانه نقدی تورم‌زااست. چه رسد به اینکه برای بیش از ۷۵میلیون نفر این یارانه پرداخت شود. یکی از بزرگ‌ترین اشتباهات دولت آقای احمدی‌نژاد پرداخت یارانه نقدی به تمامی جامعه است. اکنون پس از گذشت دو سال از اجرای این طرح پرداخت یارانه نقدی در کنار تشدید تحریم‌ها، تورمی را دامن زده، درحالی‌که پرداخت یارانه اگر به شکل غیرنقدی باشد برای خدمات یا کالا پرداخت شود تورم را مهار می‌کند. به‌طورمثال اگر دولت به جای یارانه نقدی به مردم یارانه در قالب خدمات حمل‌ونقل پرداخت می‌کرد البته آن هم به قشر آسیب‌پذیر تورم را مهار می‌کرد اما اگر همین یارانه به شکل نقدی پرداخت شود نقدینگی را بالا می‌برد و به تورم تبدیل می‌شود. پرداخت یارانه خدماتی در دنیا مرسوم است. به‌طور مثال برای افراد بیکار در اروپا بلیت نیمه‌پا برای سفرهای درون شهری و برون شهری پیش‌بینی شده تا حداقل و با توجه به بیمه بیکاری که دریافت می‌کند بتواند از طریق این‌گونه خدمات یارانه‌ای امور زندگی خود را تأمین کند. بنابراین پرداخت یارانه نقدی به این شیوه غیرعلمی که به صددرصد یک جامعه تعلق گیرد در جهان برای اولین بار در ایران آن هم در دولت آقای احمدی‌نژاد اتفاق افتاده است که هیچ‌گاه سابقه نداشته است. از این نظر آقای احمدی‌نژاد می‌تواند بگوید که کار تاریخی در اقتصاد ایران انجام داده است که هیچ‌گاه نه انجام شده بود و نه تکرار خواهد شد.

● **علت اینکه اجرای هدفمندی یارانه تا این**

میزان هزینه را در اقتصاد ایران بوده است چیست؟

اگر دولتی تصمیم به جراحی اقتصاد دارد باید ابتدا پیش‌زمینه و مقدمات آن را فراهم کند و سپس دست به اقدام بزند. اولاً کشور باید از رشد اقتصادی مناسب با توجه به شرایط و ظرفیت‌های اقتصادی برخوردار باشد. باید این رشد اقتصادی برای ایران در حدود شش تا ۱۰درصد باشد و طی پنج سال متوالی رخ دهد. نمی‌توان با اقتصادی که رشد آن در حدود یک تا دودرصد است دست به جراحی زد. دوم، باید تورم تک رقمی و نزدیک به تورم جهانی یعنی در حدود دو تا پنج درصد باشد. بنابراین نمی‌توان با تورم دو رقمی که در سال گذشته در حدود ۱۸/۵درصد بود این طرح را اجرا کرد و انتظار داشت به تشدید تورم منجر نشود. درحال حاضر برای سال ۹۱ اگر چه بانک مرکزی اعلام کرده است که تورم بالغ بر ۳/۱۵درصد است اما شواهد اقتصادی و کاهش قدرت خرید مردم گویای این است که تورم بسیار بالاتر از این رقم است. پس این جراحی در شرایطی رخ داده که تورم بالا بوده و طبیعی است که تورم سنگینی را به بار آورد. سوم، باید این جراحی در زمانی انجام می‌گرفت که تنش در روابط بین‌المللی یا وجود نداشت یا در حد بسیار ناچیزی بود. وقتی در روابط بین‌الملل چالش وجود دارد وارد کردن شوک به اقتصاد از طریق این جراحی باعث افزایش فشار به اقتصاد کشور می‌شود. چرا که طرف مقابل در روابط بین‌المللی می‌تواند از فرصت سوءاستفاده کرده و از طریق اهرم‌هایی چون افزایش تحریم‌ها و بروز بحران ارزی چالش‌های جدی را برای اقتصاد کشور به وجود بیاورد. آثار تورمی اجرای هدفمندی یارانه‌ها و همراه شدن آن با تشدید تحریم‌ها باعث شده تا تالامات ارزی رخ دهد و ارزش پول ملی کاهش پیدا کند و بی‌ثباتی اقتصادی حاکم نشود. اما چهارمین عامل که از مهم‌ترین عوامل است؛ علی‌القاعده جراحی در اقتصاد در زمانی که اعتماد یا حسن روابط میان مردم و حاکمیت حاکمتری و رو به افزایش باشد بنابراین وقتی مجموعه عوامل مورد نیاز جراحی جمع‌آوری نشده‌اند دولت تصمیم به جراحی اقتصاد گرفت، نتیجه این تصمیم‌گیری این شد که نه تنها بیماری بهبود پیدا نکرد بلکه بیماری تشدید شد.

● **بنابراین علت اصلی هدفمندی اقتصادی و چالش‌های اقتصادی در سال ۹۱ بیشتر از ناحیه سیاست دولت در اجرای هدفمندی یارانه‌ها بوده تا تأثیر تشدید تحریم‌ها بین‌المللی؟**
توجه کنید در حال حاضر وضعیت اقتصادی ایران به شکلی است که تصمیم‌گیری‌های غیرعلمی، تأثیر خاص خود را بر بروز مسایل اقتصادی برجای گذاشته است و تشدید تحریم‌ها نیز تأثیرگذاری خاص خود را دارد. بنابراین با توجه به این شرایط نمی‌توان گفت در حال حاضر سهم کدامیک بیشتر است. دولت مدعی است که مانع افزایش قیمت‌ها شده، درحالی‌که این گونه نیست. قیمت‌ها در بخش‌های مختلف دایما در حال افزایش هستند. به‌طور مثال در همین حوزه‌ای که بنده فعالیت می‌کنم در بخش ساختمان، قیمت‌ها از سال ۸۹ تا سال ۹۱ طی دوسال با رشد‌های بالغ بر صد تا ۳۰۰درصد مواجه شده است در حالی‌که در هیچ زمانی سابقه نداشت قیمت‌ها در این بخش تا این حد دچار نوسان، تلاطم و افزایش شود. به‌طور مثال؛ هزینه خاک‌برداری در نیمه اول سال ۸۹ در هر مترمکعب هزار تا هزار و ۵۰۰ تومان بوده است اما در نیمه اول سال ۹۱ به چهارهزار تا هفت‌هزار تومان برای هر مترمکعب رسیده است. یعنی ۳۰۰درصد رشد قیمت را نشان می‌دهد. یا هزینه اجرای فونداسیون در نیمه اول سال ۸۹ هر مترمکعب هفت‌هزار و ۵۰۰ تومان در نیمه اول سال ۹۱ به ۱۸هزار تومان رسیده است. یعنی ۱۴۰درصد

رشد قیمت را نشان می‌دهد

با قیمت قالب تنولسی طی این دو سال با ۱۹۴درصد افزایش، بلوک با ۱۵۰درصد و بتن با ۲۱۶درصد و بتن با ۱۳۶درصد افزایش یا هزینه دستمزد اجرای اسکلت بالغ بر ۲۰۰درصد افزایش قیمت داشته‌اند. در مجموع اگر تمام هزینه‌ها را درنظر بگیریم برای ساخت مسکن که ارزان‌ترین آن مسکن مهر است به‌طور میانگین قیمت‌ها درصدا بالایی افزایش پیدا کرده‌اند. آن وقت مسئولان دولتی می‌گویند قیمت‌ها تفاوت چندانی نکرده‌اند. درحالی‌که با این مثالی که زدم و تمام فاکتورهای خرید سال ۸۹ و سال ۹۱ را دارم، می‌توانم به آقایان به‌ویژه وزیر راه و شهرسازی اثبات کنم که اینها قیمت‌های واقعی هستند.

از این موضوع بگذریم، یکی

از مهم‌ترین عوامل اقتصادی و کاهش ارزش پولی ملی به‌زعم کارشناسان اقتصادی، افزایش نقدینگی سرگردان در جامعه عنوان شده است. رییس کل بانک مرکزی اخیراً اعلام کرده که حجم نقدینگی به ۴۳۸هزارمیلیارد تومان رسیده است. چرا در سال‌های اخیر به ویژه در سال ۹۱ تا این میزان شاهد افزایش نقدینگی هستیم؟

ابتدا باید به این نکته اشاره کنم که افزایش نقدینگی در تمام دولت‌ها بعد از انقلاب وجود داشته است اما با چه شییبی حرکت کرده، مهم است. در دولت آقای هاشمی‌فسنجانی و آقای خامنی افزایش نقدینگی تا ۳۰درصد افزایش داشته است و از این حد هیچ‌گاه فراتر نرفته است اما در دولت آقای احمدی‌نژاد طی هفت‌و نیم سال از ۶۷هزارمیلیاردتومان به بالای ۴۰۰هزارمیلیارد تومان رسیده است یعنی ۶/۵ برابر افزایش یافته است و به‌طور میانگین رشد ۷۰درصدی در هر سال را نشان می‌دهد. بر این اساس افزایش نقدینگی ناشیب تند اقتصاد جامعه را دچار تنش شدید کرده است، به‌طوری‌که فشار رشد نقدینگی در مقطعی چنان تأثیر گذار بوده که از طاقّت و توان جامعه تحملش خارج شده است. برای مثال؛ در ابتدای سال ۸۹ هر دلار ۱۰۷۵ تومان بود. آقای عادل اذر رییس مرکز آمار ایران اعلام کرد که درآمد سرانه به ریال قبل از انقلاب از ۲۵هزار تومان بوده و در سال ۸۹ به پنج‌میلیون تومان رسیده است. اگر درآمد سرانه را در سال ۵۶ به دلار حساب کنیم به عدد پنج‌هزار دلار می‌رسیم و چنانچه در سال ۸۹ درآمدسرانه پنج‌میلیون تومان را به دلار ۱۰۷۵ تومان حساب کنیم، درآمد سرانه چهارهزار و ۵۶۵۱دلاری می‌شود در مقایسه با سال ۹۱ که درآمد سرانه اگر فرض بگیریم به شش‌میلیون تومان رسیده با دلار حدود ۲۵۰۰ تومان محاسبه کنیم به عدد یک‌هزار و ۷۰۰دلاری می‌رسیم. این نشان می‌دهد در کمتر از دو سال درآمد سرانه کشور به حدود یکسوم پایین آمده است، بنابراین شاهدیم ارزش پول ملی، قدرت خرید و دارایی‌های مردم و همچنین درآمد سرانه به حدود یکسوم سقوط کرده است.

● **با این اوصاف کم‌توجهی دولت در مهار نقدینگی باعث شده تا مردم دارایی‌های خود را به دلار و طلا تبدیل کنند…**

شاهد نشان می‌دهد که اهداف دولت‌های قبل از آقای احمدی‌نژاد باز کردن مسیر برای سرمایه‌گذاری و به گردش درآوردن پول در اقتصاد مولد بوده است اما در دولت آقای احمدی‌نژاد به‌ویژه در یکسال اخیر کار به جایی رسیده که مردم پول‌های خود را از بانک‌ها خارج کرده و نزد خود نگهداری می‌کنند. اکنون فضای بی‌اعتمادی باعث شده مردم دارایی‌های خود را به ارز و سکه تبدیل کنند و در گاو صندوق‌هایشان نگهداری کنند. این مساله بسیار کسندنته‌تر از آثار و تبعات دیگر عوامل اقتصادی است. وقتی فضای بی‌اعتمادی در اقتصاد جامعه‌ای رخ می‌دهد و سپرده‌گذاری در بانک‌ها روز به روز کاهش می‌یابد.

● **این فضا در اقتصاد ایران از چه عواملی ناشی شده است…**

وقتی اعلام می‌شود که سه‌هزارمیلیارد تومان در بانک‌ها اختلاس شده یا سوءاستفاده‌های مالی بزرگی که اخیراً شاهدیم در منابع بانکی انجام شده طبیعی است که مردم کم‌اعتماد شوند و تنها به بازارهایی اعتماد کنند که نه تنها ارزش سرمایه‌هایشان را حفظ کند بلکه برای آنها سودآوری هم داشته باشد. اکنون اعتماد مردم ایران به سکه و دلار بیشتر است.

● **یکی از مسایلی که سال ۹۱ در کانون توجه قرار گرفت افزایش بی‌سابقه معوقات بانکی بوده است. این عامل را در بروز بحران اقتصادی چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

به‌طور قطع معوقات بانکی نقش ویژه‌ای در چالش اقتصادی در سال‌های اخیر که آثار آن در سال ۹۱ پدیدار شده، دارد. اگر به یاد داشته باشید در ابتدای دولت آقای احمدی‌نژاد نرخ دستوری سود تسهیلات بانکی را به ۱۲درصد یعنی کمتر از نرخ تورم اعلام کرد در حالی‌که در آن زمان نرخ واقعی پرداخت سود تسهیلات بانکی ۱۸درصد بود.

ادامه در صفحه ۵

خرم

مرغ دوزخ ی یا سه‌نرخی؟

● ایستاد: در حالی که به نظر می‌رسد قیمت مرغ در بازار مصرف نرخ‌های متفاوتی دارد و اقشار مختلف این فرآورده پروتئینی را با قیمت‌های متفاوتی تهیه می‌کنند، مردغانر معتقدند مرغ در بازار مصرف نباید بیشتر از دوزخ باشد. از چند روز گذشته عرضه مرغ منجمد با قیمت کیلویی چهارهزار و ۴۰۰تومان در تعاونی‌های مصرف کالای فرهنگیان، کارگران و کارمندان آغاز شده و توزیع آن در میادین تره‌بار و واحدهای صغی با قیمت چهارهزار و ۸۰۰تومان ادامه دارد و قیمت هر کیلوگرم مرغ گرم در سطح شهر از پنج‌هزار و ۸۰۰تومان تا شش‌هزار و ۵۰۰تومان متغیر است اما رییس انجمن صغی پرورش‌دهندگان مرغ گوشتی کشور معتقد است: در شرایط موجود مرغ نباید بیشتر از دو نرخ در بازار مصرف داشته باشد.

فرجام قیمت خودرو مهم است رد پیشنهاد «شورای رقابت» در «کمسیون اصل ۹۰»

● **تسنیم:** دبیر انجمن خودروسازان ایران را رد شدن قیمت‌های پیشنهادی شورای رقابت در جلسه کمیسیون اصل ۹۰ خبر داد و گفت: کاهش اخیر قیمت‌ها مشروط به پرداخت تسهیلات ریالی و اعطای ارز مبادله‌ای خواهد بود. احمد نعمت‌بخش در خصوص احتمال کاهش دوباره قیمت خودروهای تولید داخل با توجه به جلسه یکشنبه شورای رقابت ضمن رد این موضوع از مردود شدن این پیشنهاد در جلسه کمیسیون اصل ۹۰ که با حضور معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت و مسوولان سازمان حمایت، اعضای کمیسیون اصل ۹۰، شورای رقابت، سازمان بازرسی کل کشور و انجمن‌های خودروسازان و قطعه‌سازان برگزار شد، خبر داد. وی تصریح کرد: در این جلسه بیشتر اعضای جلسه ضمن اعتراض به اظهارات پژویان رییس شورای رقابت در خصوص قیمت خودروها یادآور شدند که این شورا صرفاً موظف به تعیین دستورالعمل قیمت‌گذاری بوده و حق دخالت در قیمت‌گذاری خودروها را ندارد و اساساً شیوه محقق این مورد اشاره را نیز شواهدی بر بازگشت قیمت خودروها به قیمت شهرپور و احتساب تورم بخشی شش‌ماهه دوم را غیر قابل اجرا و مردود اعلام کردند. دبیر انجمن خودروسازان ضمن انتقاد از اظهار نظرات رییس شورای رقابت در خصوص طرح‌های پیشنهادی این شورا نظیر فروش‌های علی‌الحساب این طرح‌ها را غیر قابل اجرا دانست و ادامه داد: کاهش قیمت خودروها در روزهای گذشته نیز در راستای دستور رییس جمهوری و معاون اول اتفاق افتاده است و این کاهش ۵۰ هزار تا چهارمیلیون تومانی در خودروهای مختلف مشروط به تحقق وعده‌های دولت در پرداخت تسهیلات ریالی و اعطای ارز مبادله‌ای است. در صورت تحقق این امر خودروسازان با ضررهای بسیار بزرگ‌تر از حاشیه نامطمئنی که در حال حاضر با آن مواجه هستند روبه‌رو خواهند شد.

نعمت‌بخش با اشاره به مصوبه قیمت‌گذاری خودروها که به استناد مصوبه شورای اقتصاد در سال ۷۶ به وزیر صنایع محول شده بود، تأکید کرد: در جلسه دیروز حکامان قرار شد که قیمت‌گذاری خودروهای تولید داخل همچون گذشته از طریق سازمان حمایت صورت پذیرد و شورای رقابت دستورالعمل پیشنهادی خود را ظرف یک هفته اعلام کند. نعمت‌بخش گفت: در سال آینده به دلیل مسایلی همچون افزایش ارزش افزوده، حق بیمه شخص ثالث، اضافه کردن هزینه‌های نصب ایربگ برای خودروهای فاقد آن در سال جاری، ارتقای استاندارد خودروهایی که ملزم به ارتقای استاندارد یورو ۴ شدند قیمت خودروهای تولید داخل حاقلاً با یک‌میلیون و ۴هزار تا دومیلیون تومان افزایش مواجه خواهد شد و این درحالی است که علاوه بر آن افزایش دستمزدهای کارگری، اثرات تورم بر هزینه‌های تولیدی و دیگر هزینه‌های پیش‌بینی‌شده و نشده تأثیر افزایشی خود را بر قیمت تمام‌شده خودروها خواهند گذاشت.

بریده اخبار

- ایستاد:** رییس شورای رقابت: دستورالعمل قیمتی این شورا در رابطه با قیمت خودرو لغو نشده و افرادی که چنین اظهاراتی می‌کنند باید پیگرد قانونی شوند زیرا در حال نشر اکاذیب هستند.
- فارس:** سازمان حمایت: کاهش عرضه دام، قاچاق دام زنده و افزایش تقاضا در ایام یایانی سال افزایش قیمت گوشت قرمز را به دنبال خواهند داشت.
- یوسفیان:** ملا: مجلس به هیچ عنوان با چند برابر شدن قیمت حامل‌های انرژی موافقت نمی‌کند و ممکن است افزایش ۱۰ تا ۲۰ درصدی قیمت‌ها را بپذیرد.
- تسنیم:** مدیر کل فناوری اطلاعات و ارتباطات بانک مرکزی: اختلال ۳۵دقیقه‌ای در شبکه ارتباطی نصف بانک‌ها کاملاً معایباتی است و این موضوع ربطی به بانک‌ها و بانک مرکزی ندارد.
- تسنیم:** رییس انجمن قطعه‌سازان: مسوولان به شورای رقابت به دلیل تعلل، کوتاهی و بهانه‌گیری در تعیین تکلیف سریع ترخ قیمت‌گذاری خودرو تذکر دادند.
- فارس:** محمدرضا پور ابراهیمی و محمدمهدی زاهدی، نمایندگان استان کرمان در مجلس در جلسه علنی دیروز بر سر عملکرد شرکت ملی مس با هم مشاجره کردند.